

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Statliga servicekontor – mer service på fler platser (SOU 2018:43)

Fi2018/02198/SFÖ

Sammanfattning

Konkurrensverket delar utredningens bedömning att det föreligger oklarheter beträffande om upphandlingsreglerna måste iakttas vid tillhandahållande av varor och tjänster mellan statliga myndigheter.

Mot bakgrund av att det är oklart om det behövs en reglering, avråder Konkurrensverket från att införa någon sådan reglering innan en mer djupgående utredning har genomförts. Dessutom är det förslag som utredningen har presenterat inte tillräckligt utrett.

Avsnitt 3.5 Reglering av tillhandahållande av it åt Statens servicecenter

Konkurrensverket begränsar sitt yttrande till att avse endast de delar som berör upphandlingsregelverket och statliga myndigheters möjligheter att utan annonserat förfarande anskaffa varor och tjänster från varandra, avsnitt 3.5.

Utredningen konstaterar att det finns tvivel i frågan om statliga myndigheter kan utföra tjänster åt varandra utan att ha genomfört ett upphandlingsförfarande. Utredningen går igenom de undantag som skulle kunna vara tillämpliga, nämligen de regler om interna köp som regleras i 3 kap. 11–18 §§ lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU), och konstaterar att dessa sannolikt inte är tillämpliga. Konkurrensverket delar utredningens bedömning beträffande dessa undantags tillämplighet.

Utredningen går därefter vidare och konstaterar att undantaget för ensamrätt i 3 kap. 10 § LOU skulle kunna göras tillämpligt. Utredningens förslag är att i Försäkringskassans instruktion ange att myndigheten ska utföra vissa uppgifter avseende it-drift i staten.

Konkurrensverket anser att det är oklart om det behövs någon reglering. Den utredning som gjorts är inte tillräckligt djupgående. Bland annat saknas i stor utsträckning det EU-rättsliga perspektivet rörande frågan om gränsdragning mellan statens rätt att organisera sig och skyldigheten att tillämpa upphandlingsreglerna.

Vad gäller förslaget att basera en reglering på ensamrättsundantaget, är det vidare, som utredningen också konstaterar, oklart vad som utgör en ensamrätt och hur en sådan ska utformas för att uppfylla kriterierna för en ensamrätt. Trots denna osäkerhet lägger utredningen fram ett förslag.

Den lösning som utredningen har valt innebär en positiv förpliktelse, som innebär att Försäkringskassan ska (och får) utföra vissa tjänster. Det tycks dock saknas i vart fall en uttrycklig motsvarande negativ förpliktelse, dvs. ett förbud för alla andra att utföra samma tjänster. Frågan är om detta är tillräckligt för att något ska anses vara just en *ensamrätt*. För det fall ett förbud inte införs för andra aktörer att utföra de aktuella tjänsterna åt staten, kan det fortfarande finnas en marknad och därmed en konkurrens som ska tas till vara. Om undantaget inte är tillämpligt kan konsekvensen bli att avtal förklaras ogiltiga och att frågan om skadeståndsskyldighet aktualiseras.

En ytterligare fråga att beakta är hur utbyte av varor och tjänster överhuvudtaget regleras inom staten. För att få ett svar på möjligheten att införa en ensamrätt bör möjligen staten som en juridisk person och i samband därmed frågan om vad egenregi egentligen innebär utredas ytterligare.

Konkurrensverket har inlett ett arbete med avsikt att under hösten 2018 redogöra för sin bedömning av upphandlingsreglernas tillämplighet på denna typ av överenskommelser mellan statliga myndigheter.

Detta yttrande har beslutats av ställföreträdande generaldirektören. Föredragande har varit enhetschef Malin de Jonge.

Karin Lunning

Malin de Jonge